

MÅNADENS SJUKDOM

LEDINFLAMMATION, ARTHRIT

Ledinflammationer är en vanlig sjukdom hos smågrisar och ofta drabbas cirka 10 % av grisarna. *Arthrit* kommer från grekiskans arthron som betyder led, och ändelsen -it används för att beskriva en inflammation. Ordet *inflammation* syftar på att kroppens immunsystem aktiverats, vilket kan bero på antingen *infektioner* eller andra typer av skador. Hos gris syftar namnet vanligen på en *infektion* i leden. Infektionen kan orsakas av flera olika *agens*, i Sverige vanligtvis *bakteriella* infektioner. Om flera leder drabbas, kallas detta *poly-artrit*.

Flera olika bakterie-arter kan ge ledinflammation, och arten kan variera med grisens ålder. Hos smågrisar (yngre än 3 veckor) är *Streptokocker* i särklass vanligast. Ibland förekommer även *Stafylokocker* och *E. coli*. Hos lite äldre grisar (slaktsvin) anses rödsjuka-bakterien (*Erysipelothrix rhusiopathie*) vara vanligast, men även *Streptokocker* förekommer. I enskilda besättningar ses även infektioner orsakade av vissa arter av *Mykoplasma*. Hos suggor ses ofta en blandinfektion med *Stafylokocker*, *Streptokocker* och *Truoperella pyogenes* ("böldbakterien").

En bakteriell infektion i leden uppvisar alla "klassiska" symptom: feber, svullnad, smärta (ses som en hälta), rodnad (ses inuti leden i samband med obduktion) och nedsatt funktion. I tidigt skede (inom ett dygn) syns ingen svullnad av ledens utsida, och infektionen kan lätt missas om inte grisen studeras när den rör sig. En gris som ligger kvar och "skakar" under värmelampan när de andra grisarna är uppe, kan ha feber och bör undersökas.

De flesta ledinflammationer börjar med ett sår där bakterier kan få fäste, tränga in i vävnaden och via blodbanorna spridas i kroppen. En vanlig orsak till sår är skrapsår under klövarna ffa hos nyfödda grisar, vilket kan ge upphov till fula klövinfektioner. Andra tänkbara "inkörsportar" är skavsår på framknän, kastrationssår, infektion via naveln, djupgående tandskador eller kraftiga bitskador. En infektion kan även spridas från tonsillerna via blodbanorna till olika leder.

Diagnosen ställs utifrån de typiska, kliniska symptomen. Bakterien kan identifieras via provtagning av en obehandlad gris, antingen på ett levande djur där prov tas direkt från leden, eller i samband med obduktion av en nyligen insjuknad gris.

Streptokocker och rödsjuka-bakterier, liksom många *Stafylokocker*, är känsliga för penicillin vilket är ett bra förstahandsval vid behandling. Sker behandling i tidigt skede tillfrisknar grisen snabbt, men har en kraftig svullnad hunnit utvecklas tyder detta på att inflammationen spridits till ledkapsel och intilliggande vävnad, och infektionen är då betydligt mer svårbehandlad. Anser man att man har dålig effekt av behandlingen, bör en utredning göras av veterinär expertis.

Alla typer av åtgärder som minskar förekomsten av sår som till exempel en förbättrad golvbeläggning, liksom en förbättrad boxhygien, minskar också förekomsten av ledinfektioner.

Kontaktuppgifter:

Magdalena Jacobson
Box 7054
750 07Uppsala
Magdalena.Jacobson@slu.se